

Sygn. akt I CSK 733/13

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa A. Spółki jawnej w W.
przeciwko G. M. C. z siedzibą w Detroit, USA
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 listopada 2014 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 lipca 2013 r.,

uchyła zaskarżone postanowienie oraz postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 25 kwietnia 2013 r., i pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego Sądowi pierwszej instancji.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2013 r. umorzył postępowanie w sprawie z powództwa A. spółki jawnej z siedzibą w W. przeciwko G. M. C. z siedzibą w Detroit w USA o zapłatę odszkodowania. Podstawę umorzenia postępowania stanowił art. 182 § 1 k.p.c. w sytuacji, w której w ciągu roku od daty zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. strona powodowa nie złożyła skutecznego wniosku o podjęcie postępowania.

Ocenę tę podzielił Sąd Apelacyjny, który postanowieniem z dnia 9 lipca 2013 r. oddalił zażalenie powódki wniesione od orzeczenia Sądu pierwszej instancji. Samo złożenie wniosku o podjęcie postępowania nie jest negatywną przesłanką umorzenia postępowania. Koniecznym było złożenie wniosku o podjęcie postępowania wraz z dokonaniem czynności umożliwiającej nadanie sprawie dalszego biegu, do której dokonania powódka była wzywana pod rygorem zawieszenia postępowania. Zasadność oddalenia wniosku o podjęcie postępowania przez Sąd Okręgowy wobec niewykonania przez skarżącego zarządzenia polegającego na wskazaniu adresu pozwanego w sposób umożliwiający nadanie sprawie dalszego biegu, była poddana kontroli Sądu Apelacyjnego, który postanowieniem z dnia 11 marca 2013 r. oddalił zażalenie w tym zakresie.

Od postanowienia Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną, opartą na podstawie z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., wniosła powódka. Zarzucając naruszenie art. 182 § 1 k.p.c., wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 25 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 182 § 1 k.p.c., sąd umarza postępowanie zawieszone m.in. na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c., jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu roku od daty postanowienia o zawieszeniu. Sądy obu instancji przyjęły, powołując m.in. na jeden z poglądów wyrażony w piśmiennictwie prawniczym, że skuteczność zgłoszonego wniosku o podjęcie zawieszono postępowania jest przesłanką, która uniemożliwia umorzenie postępowania w sprawie na podstawie art. 182 § 1 k.p.c. W konsekwencji złożenie wniosku o podjęcie postępowania, który okazał się nieskuteczny ze względu na przyczynę

zawieszenia postępowania nie stanowi przeszkody do umorzenia postępowania na wskazanej wyżej podstawie prawnej.

Odnosząc się do powyższej wykładni art. 182 § 1 k.p.c., należy zwrócić uwagę na to, że jego wykładnia zaprezentowana w piśmiennictwie prawniczym opiera się na założeniu, iż umorzenie postępowania jest swego rodzaju negatywną sankcją, z którą powinna spotkać się pasywna postawa strony inicjującej spór sądowy, która mimo zawieszenia postępowania z powodu przeszkód do prowadzenia postępowania nie podjęła w ciągu roku od daty wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania czynności pozwalającej na jego podjęcie. Okoliczności sprawy, w której wniesiono skargę kasacyjną, wskazują jednak na to, że niekiedy nawet aktywna postawa strony powodowej zmierzająca do usunięcia przeszkód będących przyczyną zawieszenia postępowania sądowego kończy się niepowodzeniem z przyczyn obiektywnych, niezależnych od strony. Przeszkodą w podjęciu postępowania w sprawie jest bowiem brak adresu siedziby strony pozwanej, pod który można skutecznie doręczyć pozew, mimo wskazania go przez stronę powodową na podstawie informacji zawartych w aktach postępowania toczącego się przed sądem polskim (przed Sądem Rejonowym w W., pod sygn. akt III K .../11) z oskarżenia prywatnego podmiotu, będącego pozwanym w sprawie, przeciwko W. W. i K. W., a następnie wskazania przez stronę powodową adresu na podstawie informacji uzyskanych za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Okoliczności sprawy uzasadniają także wniosek, że niekiedy charakter przeszkody, która stała się przyczyną zawieszenia postępowania, wymaga dłuższego czasu na jej usunięcie niż rok od daty wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania. Z tych przyczyn należy podzielić jednolite dotychczas stanowisko wyrażane w orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczące wykładni art. 180 § 1 k.p.c. - opierające na wykładni językowej i celowościowej - że przyczyną umorzenia postępowania na tej podstawie prawnej jest tylko niezgłoszenie w określonym terminie wniosku o podjęcie postępowania. Jeżeli wniosek taki został zgłoszony, to niezależnie od jego skuteczności, nie ma podstaw do umorzenia postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1998 r., III CKN 921/97, Glosa 1998, nr 12, s. 30, z dnia 5 marca 2002 r., I CKN 446/2001, nie publ., z dnia 3 grudnia 2003 r., I CK 273/03, nie publ. oraz z dnia 6 października

2010 r., II CSK 170/10, nie publ.). Dopiero więc brak jakiegokolwiek aktywności strony powodowej i jej zainteresowania losem zawieszono postępowania uzasadnia umorzenie postępowania na podstawie art. 180 § 1 k.p.c.

Z tych względów orzeczono na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c. oraz art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., jak w sentencji.